

ALEKSANDR FAYNBERG SHE'RI TAHLILI: “KO‘KLAM O‘TDI — QABRISTONGA KELMADIM”

Zoirova Diyora Shavkat qizi

O‘zbekiston davlat Jahon tillari universiteti talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada Aleksandr Faynbergning “Ko‘klam o‘tdi — qabristonga kelmadim” she’ri chuqur tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida she’rning semantik qatlamlari, metaforik va emotsional ohanglari, shaxsiy va ijtimoiy mazmuni o‘rganiladi. She’rda vaqt, ota-ona, xotira, sevgi va o‘tkinchilik mavzulari falsafiy va lirika ohangida ochiladi. Maqola Faynberg ijodining zamonaviy o‘quvchi uchun tahliliy va estetik jihatlarini chuqur yoritadi.

ANNOTATION

This article provides a comprehensive analysis of Aleksandr Faynberg’s poem “Spring Passed – I Did Not Come to the Cemetery.” The study examines the poem’s semantic layers, metaphorical and emotional tones, as well as its personal and social meanings. The poem explores themes of time, parents, memory, love, and transience in a philosophical and lyrical tone. The article highlights the analytical and aesthetic aspects of Faynberg’s work for contemporary readers.

Kalit so‘zlar:

Aleksandr Faynberg, she’riyat tahlili, ota-ona, xotira, metafora, vaqt falsafasi, emotsional ohang, lirika motivlar.

Keywords:

Aleksandr Faynberg, poetry analysis, parenthood, memory, metaphor, philosophy of time, emotional tone, lyrical motifs.

Kirish

Aleksandr Faynberg rus zamonaviy she'riyatining muhim vakili bo'lib, uning asarlarida insoniy his-tuyg'ular, xotira, vaqt, sevgi va o'tkinchilik mavzulari chuqur tahlil qilinadi. "Ko'klam o'tdi — qabristonga kelmadim" she'ri ham shunday mavzulardan kelib chiqadi va o'quvchini ota-ona bilan bog'liq xotira, vaqtning o'tishi va insoniy qadriyatlarni anglash bilan tanishtiradi.

She'r qisqa bo'lishiga qaramay, unda kuchli metaforik va emotsional qatlamlar mavjud. Tadqiqotda she'rning tuzilishi, semantik qatlamlari, metaforik boyliklari va falsafiy mazmuni ilmiy yondashuv bilan tahlil qilinadi.

Maqola maqsadi – she'rni zamonaviy nazariy va amaliy kontekstda tahlil qilish, uning obrazlari va metaforalari orqali insoniy qadriyatlarni aniqlash, Faynberg ijodining o'quvchi uchun estetik va intellektual qimmatini yoritish.

Asosiy qism

1. She'rning semantik va obrazli tahlili.

She'r boshida shaxsiy xotira va ota-ona mavzusi markazda turadi:

"Ko'klam o'tdi — qabristonga kelmadim,
Bo'sag'ada ko'zim tushdi nogohon
Ko'kdan tushayotgan qormas, bilmadim,
Onamning ro'moli edi shodumon."

Bu yerda "ko'klam o'tdi" iborasi vaqtning tez o'tishini, hayotdagi o'tkinchilikni ramziy qiladi. "Qabristonga kelmadim" qatori shaxsiy his-tuyg'ular va ichki kechinmalarni ifodalaydi. "Ko'kdan tushayotgan qormas" esa metafora orqali ona xotirasi, mehr-oqibat va yo'qlik hissini bildiradi. "Onamning ro'moli edi shodumon" satri esa ona bilan bog'liq xotira va hissiy aloqani jonlantiradi.

2. Vaqt, xotira va tug'ilgan kun motivi

Keyingi qatorlarda Faynberg vaqt va xotira motivini chuqurlashtiradi:

“Yoxud ko‘zlarimga ko‘rindimi u,
Hovlimda — noyabr. Sezdim bu damni —
Tug‘ilgan kun. Tug‘ilgan kun edi bu —
Noyabr – tavallud oyi onamning.”

Bu satrlar hayot va xotira bilan vaqtning bog‘liqligini ko‘rsatadi. “Tug‘ilgan kun” va “Noyabr – tavallud oyi onamning” satrlari ota-ona bilan bog‘liq hayotiy voqealarni va xotirani ramziy qiladi. Shu bilan birga, she’rda insonning o‘tkinchi vaqt oldidagi noaniqligi va hissiy kechinmalari tasvirlangan.

3. Romantik va emotsional ohang.

She’rning romantik va lirika ohangi quyidagi jihatlarida namoyon bo‘ladi:

Ona xotirasi bilan bog‘liq shaxsiy kechinmalar.

Vaqtning o‘tishi va insoniy hayotdagi chegara. Hayotiy voqealarni sezgi va hissiyotlar orqali ifodalash.

Metaforalar: “ko‘kdan tushayotgan qormas”, “onamning ro‘moli” – shaxsiy va falsafiy mazmunni uyg‘unlashtiradi.

4. She’rning tuzilishi va ritmik xususiyatlari.

She’r qisqa bo‘lishiga qaramay, ritmik tuzilishi va qatorlarning uzunligi o‘quvchi e’tiborini tortadi. Qatorlarning o‘zaro bog‘liqligi, takrorlash va metaforik boylik o‘quvchi hissiyotini kuchaytiradi.

“Sezdim bu damni —

Tug‘ilgan kun. Tug‘ilgan kun edi bu –”

Takrorlash (repetition) usuli orqali shaxsiy tajriba va xotira kuchaytiriladi. Shu bilan birga, she’r zamonaviy o‘quvchi uchun estetik va emotsional tajriba taqdim etadi.

5. Falsafiy va ijtimoiy mazmun.

She’r falsafiy nuqtai nazardan hayot, vaqt va ota-ona bilan bog‘liq qadriyatlarni yoritadi. Ona xotirasi va hayotiy voqealar orqali shaxsiy va ijtimoiy tajriba uyg‘unlashadi. She’r o‘quvchida vaqtning tez o‘tishi, insoniy kechinmalar, ota-ona va xotira qadriyatlarini chuqur anglash imkonini beradi.

Xulosa

Aleksandr Faynbergning “Ko‘klam o‘tdi — qabristonga kelmadim” she’ri:

Vaqt, xotira va ota-ona bilan bog‘liq mavzularni chuqur tahlil qiladi.

Romantik va lirika ohangni falsafiy mazmun bilan uyg‘unlashtiradi.

Ritmik va metaforik boylik orqali o‘quvchida kuchli hissiy va estetik ta’sir qoldiradi. Tahlil shuni ko‘rsatadiki, she’r zamonaviy rus she’riyatida insoniy his-tuyg‘ular, xotira va vaqt bilan bog‘liq mavzularni chuqur yoritadi va akademik jihatdan ahamiyatli asardir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Faynberg A. “Ko‘klam o‘tdi — qabristonga kelmadim” — to‘plam she’rlar. Moskva, 2019.
2. Azimov, S. “Rus zamonaviy she’riyatining lirika tahlili.” — Toshkent: Ilm-fan, 2021.
3. Ivanov, P. “Metaphor and Memory in Russian Poetry.” — Saint Petersburg, 2016.

4. Vinogradov, V. "Analysis of Modern Russian Poets' Works." — Moscow University Press, 2018.
5. Baker, C. "Emotional Tone and Imagery in Poetry." — Cambridge, 2015.
6. Russian Poets Today. Online Literary Journal — www.ruspoetry.org
7. Lexicons of Modern Russian Literature — www.modrusslit.ru